

WOORDENBOEK VAN DE VLAAMSE DIALEKTEN

RIJKSUNIVERSITEIT GENT
Seminarie voor Vlaamse Dialektologie
Blandijnberg 2
9000 Gent
(tel : 0 91/25.76.71 toestel 4104, 4516)

Vragenlijst 51
augustus 1989

STAANDE WIP

Dialekt van : (stad,
dorp, gehucht, wijk, (gemeente). . . (prov)

GESPROKEN DOOR :

OPGETEKEND DOOR :

Naam :
Geboorteplaats :
Geboortjaar :
(vroeger) beroep :
Geboorteplaats vader :
Geboorteplaats moeder :

Naam :
Geboorteplaats :
Geboortjaar :
Beroep :

Volledig adres en telefoonnummer

Volledig adres en telefoonnummer

.
.
.

.
.
.

Beste medewerker,

Deze vragenlijst vraagt de dialektwoordenschat op in verband met de staande wip. Indien u ook de vragenlijst voor de liggende wip wenst te ontvangen, gelieve ons dat te laten weten.

Deze vragenlijst moet dienen voor een DIALEKTWOORDENBOEK. Wil u er dus zorg voor dragen dat u steeds woorden geeft die in uw dialect gebruikelijk waren of zijn. Tracht de DIALEKTUITSPRAAK zo goed mogelijk weer te geven. Maak u echter geen zorgen als dat soms moeilijk blijkt te zijn. Elke aanduiding, hoe onvolmaakt ook, is welkom.

De vragenlijst is opgesteld voor heel Oost-, West-, Frans- en Zeeuws-Vlaanderen; raak dus niet ontmoedigd als u op bepaalde vragen niet kan antwoorden. Sommige woorden kunnen in uw streek reeds lang verdwenen zijn; misschien was de zaak zelfs onbekend.

U zou ons ook zeer helpen indien u ons zou wijzen op voorwerpen, handelingen of gewoonten die wij over het hoofd hebben gezien. Opmerkingen kan u altijd op een apart blad bijvoegen.

Mogen wij u vragen de lijst in te vullen voor slechts één plaats en niet voor een hele streek? Geef dan de dorpsnaam op van vóór de gemeentefusies. U vult dus bijvoorbeeld in voor Zeveneken, gemeente Lochristi of voor Kemmel, gemeente Heuvelland.

Dank bij voorbaat.

2.

I. DE BOOG (ill. 1)

1. Hoe noemt u in het algemeen het voorwerp waarmee een pijl afgeschoten wordt ? (ill. 1)	
2. Hoe noemt u de plaats waar u de boog vastgrijpt (ill. 1c)	
3. Hoe noemt u de koord van de boog (ill. 1)?	
4. Hoe noemt u een lus aan die koord ?	
5. Uit welke stof is die koord gemaakt ?	
6. Hoe noemt u de verdikking in het midden van de boogpees aan weerszijden van het punt waar men de pijl op de pees legt ? (ill.1b)	
7. Hoe noemt u het lint waarmee u de pees omwindt ?	
8. Hoe noemt u het omwinden van de pees met dat lint ? vb. Ik ben de boogpees aan het...	
9. Hoe noemt u dat deel van de boog waarop het handvat zich bevindt ? (ill. 1)	
10. Hoe noemt u elk van de hoornen uiteinden van de houten boog ? (ill. 1a)	
11. Hoe noemt u de inkeping in de hoornen uiteinden van de boog, waarin de pees rust ? (ill.2)	
12. Uit welk hout wordt een boog gemaakt ?	
Een boog kan uit verschillende lagen op elkaar gekleefd hout bestaan.	
13. Hoe noemt u zo'n laag ?	
14. Hoe noemt u de buitenste laag ?	
15. Hoe noemt u de binnenste laag ?	
16. Hoe noemt u het ijzeren staafje dat bovenaan op het handvat zit en <u>waarop</u> de pijl rust ? (ill. 3)	
17. Hoe noemt u het ijzeren staafje dat bovenaan op het handvat zit en <u>waartegen</u> de pijl rust ? (ill.3)	
18. Hoe zegt u : 'richten' ?	
19. Een schutter gebruikt het dikkere gedeelte van de pijl als hulpmiddel om te kunnen richten. Hoe noemt u dit richten ?	

20. Hoe noemt u een boog zonder hulpstukken (zonder vizier, stabilisatoren,...) waarmee men op de staande wip moet schieten ?	
21. Hoe noemt u een boog die men uit elkaar kan nemen ?	
22. Hoe zegt u : een boog uiteen halen ?	
23. Hoe noemt u in het algemeen een lange, eenvoudige, houten boog?	
24. Hoe noemt u in het algemeen een boog die uit staal gemaakt is ?	
25. Hoe noemt u een moderne boog die werkt met een systeem van katrollen ?	
26. Hoe noemt u een boog die uit Amerika geïmporteerd wordt ? Beschrijf deze boog ?	
27. Kent u nog andere soorten bogen ? Welke ?	
28. Uit welk materiaal worden de moderne bogen gemaakt ?	
29. Voor het schieten moet men bij oudere bogen de boogpees eerst strak maken. Hoe noemt u dat ?	
30. Na de schieting maakt men de boogpees weer los. Hoe noemt u dat ?	
31. Voor u kan schieten moet u de boogpees eerst naar u toetrekken. Hoe noemt u dat ? de boog.../de pees.....	
32. Hoe noemt u 1 keer schieten met de boog ? vb. Een vogel afschieten bij het/de eerste	
33. Hoe zegt u : de pijl loslaten ?	
34. De sterkte van een boog wordt uitgedrukt in kg/pond. Hoe noemt u die sterkte ? Dat is de van de boog. Die boog kan 15kg/30pond	
35. Bij sommige bogen heeft men heel veel kracht nodig om de pees aan te kunnen trekken. Hoe noemt u zo een boog ?	
36. Wat zegt u van iemand die met een te zware boog schiet in verhouding tot zijn gestalte en fysiek ?	

4.	
37. Hoe vermindert men de trekkracht bij een katrolboog ?	
38. Hoe verhoogt men de trekkracht bij een katrolboog ?	
39. Waaraan hangt u de boog na elke schietbeurt ?	
40. Hoe noemt u een leren polsbeschermmer ?	
41. Hoe noemt u een leren vingerbeschermmer ?	
42. Hoe noemt u het leren omhulsel waarin u de boog opbergt ?	
II. DE PIJL (ill. 5)	
43. Hoe noemt u het voorwerp dat wordt weggeschoten ? (ill. 5)	
44. Hoe noemt u het dikke gedeelte van de pijl ? (ill. 6)	
45. Hoe noemt u de schacht van de pijl ? (ill. 5)	
Hoe noemt u een pijl met een schacht als :	
46. (zie ill. 5a)	
47. (zie ill. 5b)	
48. Uit welk materiaal kan een pijl gemaakt worden ?	
49. Hoe noemt u de veren die op de pijl zijn vastgemaakt ? (ill. 5)	
50. Hoe noemt u de veer met een andere kleur waardoor u weet hoe u de pijl op de pees moet zetten ?	
51. Waarvan zijn de veren gemaakt ?	
52. Hoe noemt u het deel van de pijl dat de vorm heeft van een bek en waarin de pees rust ? (ill. 5)	
53. Hoe noemt u het eigenlijke vliegen van de pijl dat snel of traag kan zijn naargelang van de trekkracht van de boog ?	
54. Hoe noemt u het testen of een pijl goed recht is door hem op de nagel van de duim te laten ronddraaien ?	
55. Wat doet de pijl bij het testen als hij recht is ?	
56. Wat doet de pijl bij het testen als hij krom is ?	

57. Hoe noemt u het vliegen van de pijl als hij recht is ?	
58. Hoe noemt u het vliegen van de pijl als hij krom is ?	
59. Soms kan de pijl na het raken van de wip een heel andere richting uitvliegen. Hoe noemt u dat ?	
60. Waarin bewaart u de pijlen ?	

III. DE SPRANG (ill. 7)

61. Hoe noemt u in het algemeen het geheel van latten en gebogen staven waarnaar geschoten wordt ? (ill. 7)	
62. Hoe noemt u de rechtopstaande paal waarop de latten en staven bevestigd zijn ?	
63. Hoe noemt u het ijzeren netwerk dat over de latten en staven geplaatst is en dat de pijlen opvangt ?	
64. Hoe zegt u : 'het beweegbare deel van de wip omhoog zetten' ?	
65. Hoe zegt u : 'het beweegbare deel van de wip neerlaten' ?	
66. Wat is het woord voor de wip die men met een tegengewicht naar beneden draait ?	
67. Hoe noemt u de staven waarop de hoogvogels zitten ? (ill. 7)	
68. Hoe noemt u het hoogste punt van de wip ? (ill. 7)	
69. Hoe noemt u het geheel van latten waarop alleen de kleine vogels zitten ? (ill. 7)	
70. Hoe noemt u de onderste lat ? (ill. 7)	
71. Hoe noemt u de bovenste lat ? (ill. 7)	
72. Hoe noemt u de middelste lat ? (ill. 7)	
73. Hoe noemt u de rubberen band waarmee de latten beschermd worden ?	
74. Hoe noemt u de metalen pin waarop men de vogel schuift ? (ill. 7 en 8)	
75. Wat is het woord voor een pin op het einde van een lat ? (ill. 7)	
76. Hoe noemt u de verticale staaf die alle latten verbindt ? (ill. 7)	

6..	
77. Wat is het woord voor de spil die op de vertikale staaf staat ? (ill. 7)	
78. Hoe noemt u de spil waarop geen vogel meer staat ?	
79. Hoe noemt u een gebouw waarin een wip is opgesteld ?	
80. Hoe noemt u de plaats waar de wip is opgesteld wanneer u in open lucht schiet ?	
IV. DE VOGELS	
81. Hoe noemt u in het algemeen het voorwerp met kleurige veren waarnaar gemikt wordt ? (ill. 8)	
82. Hoe noemt u in het algemeen het bovenste kleurige deel van de vogel ? (ill. 8)	
83. Hoe noemt u het blokje waarmee de vogels op de wip worden geplaatst ? (ill. 8)	
84. Hoe noemt u het ijzeren staafje waarop de pluimen zijn vastgemaakt ?	
85. Wat is het woord voor de vogels op de 3 onderste latten tesamen ?	
86. Wat is het woord voor de 5 vogels op de gebogen stangen tesamen ?	
87. Wat is het woord voor de vogel die op de top staat ?	
88. Wat is het woord voor de 2 vogels op de onderste gebogen stang ?	
89. Wat is het woord voor de 2 vogels op de bovenste gebogen stang ?	
90. Hoe noemt u een vogel met 3 verschillende kleuren ?	
91. Hoe noemt u de bos gekleurde pluimen waarmee een hoogvogel versierd wordt ?	
92. Hoe noemt u de gekleurde pluimen van een kleine vogel ?	
93. Hoe noemt u een vogel met een uitzonderlijke grote klos ?	
94. Hoe noemt u een vogel met een uitzonderlijke dunne klos ?	
95. Hoe noemt u een vogel met een klos in de vorm van een klompje ?	

96. Hoe noemt u een vogel met een speciale hoge geldwaarde ?	
97. Hoe noemt u in het algemeen een vogel die op het einde van een lat staat ?	
98. Hoe noemt u een vogel die op de hoek van de bovenste lat staat ?	
98 bis Hoe noemt u een vogel die op de hoek van de middenste lat staat ?	
99. Hoe noemt u een vogel die op de hoek van de onderste lat staat ?	
100. hoe noemt u een vogel die op de verticale staaf staat ? (ill. 7)	
101. Hoe noemt u een vogel die op de verticale staaf en juist onder de onderste lat staat ? (ill.7)	
102. Hoe noemt u een vogel die juist naast de verticale staaf staat ?	
103. Hoe noemt u een vogel waarnaar men richt ?	
104. Hoe noemt u een vogel waarvan de pluimen zijn afgeschoten, maar waarvan de klos is blijven staan ?	
105. Hoe noemt u een vogel die niet meer vast op de spil zit ?	
106. Hoe noemt u een vogel waarvan de klos naar achteren is gegraaid ?	
107. Hoe wordt de vogel genoemd die tijdens een konings-schieting op de wip wordt geplaatst ?	
108. Hoe noemt u de klos in de vorm van een vogel waarop de koningsvogel wordt gezet ? (ill.9)	
109. Hoe noemt u de tweede kleine vogel op de bovenste lat die als hulp dient om beter naar de hoge vogels te kunnen richten ?	
110. Men kan ook 2 vogels met 1 enkel schot afschieten. Hoe noemt u dat ?	
111. Kent u nog andere vogels ? Welke ?	

V. HET SCHIETEN

112. Welk soort spel wordt er door uw vereniging beoefend ?	
113. Hoe noemt u in het algemeen de persoon die het schieten met de handboog als liefhebberij beoefent ?	

8.

114. Hoe noemt u de aktiviteit van die persoon ?vb. Elke zondag gaat hij	
115. Hoe noemt u het spel waarbij men in de hoogte naar vogels schiet ?	
116. Hoe noemt u de persoon die dit spel beoefent ?	
117. Bij de staande wip schiet u een aantal maanden in open lucht. Hoe noemt u die periode ?	
118. Bij de staande wip schiet u een aantal maanden naar een overdekte wip. Hoe noemt u die periode ?	
119. Hoe noemt u het geld dat u moet geven voor het onderhoud van het gebouw waarin de wip is opgesteld ?	
120. Hoe noemt u het spel waarbij men horizontaal naar vogels schiet ?	
121. Hoe noemt u de persoon die dit spel beoefent ?	
122. Als je het schieten als hobby beoefent ben je meestal aangesloten bij een	
123. Hoe noemt u een plaats waar een schuttersvereniging gevestigd is ?	
124. Een schutter gaat wekelijks 1 of meer keren naar een gewone?	
125. Hoe noemt u de som geld die u jaarlijks moet betalen om bij de vereniging aangesloten te zijn ?	
126. Hoe noemt u het papier dat bewijst dat u aangesloten bent bij de schuttersvereniging ?	
127. Hoe noemt u de som geld die u moet betalen om aan 1 enkele schieting te mogen deelnemen ?	
128. Hoe noemt u de tafel waar u bij elke schieting moet betalen ?	
129. Hoe noemt u de persoon die het geld ontvangt en de namen van de schutters noteert ?	
130. Hoe noemt u het boek waarin of het blad waarop de namen van de schutters worden genoteerd ?	
131. Hoe noemt u een groepje schutters dat met dezelfde naam is opgeschreven tijdens een schieting ?	

132. Hoe noemt u de maatschappij die een schieting organiseert ?	
133. Hoe zegt u : 'Samen schieten' ?	
134. Hoe bepaalt men de volgorde van de verschillende peletons ?	
135. Hoe bepaalt men de volgorde binnen het peleton ? Hoe noemt u dat ?	
136. Hoe noemt u de schutter die voor u komt in de volgorde van schieten ?	
137. Hoe noemt u in het algemeen een nog heel jonge schutter ?	
138. Hoe noemt u een schutter die aankomt na het begin van de schieting ?	
139. Een schutter die te laat komt, kan zijn beurtrol inhalen na de eerste ronde. Hoe noemt u dat ?	
140. Hoe noemt u iemand die altijd naar de hoogvogels schiet ?	
141. Hoe noemt u iemand die altijd naar de kleine vogels schiet ?	
142. Hoe noemt u iemand die dikwijls en voor hoge geldprijzen gaat schieten met als doel er geld mee te verdienen ?	
143. Hoe noemt u iemand die over het algemeen niet goed schiet ?	
144. Hoe noemt u iemand die over het algemeen bijzonder goed schiet ?	
145. Hoe noemt u iemand die gedurende een hele schieting niets afschiet ?	
146. Wat zegt u wanneer die persoon in de laatste ronde toch nog een eerste vogel afschiet ?	
147. Hoe noemt u iemand die maar een enkele keer komt schieten en niet bij een maatschappij is aangesloten ?	
148. Hoe noemt u iemand die de pees met de rechter hand aantrekt ?	
149. Hoe noemt u iemand die de pees met de linker hand aantrekt ?	
150. Hoe noemt u het naar beneden halen van een vogel met pijl en boog ?	

10.

151. Welk woord gebruikt u om één schietronde aan te duiden ?	
152. Hoe noemt u een ronde waarin u niets hebt afgeschoten ?	
153. Hoe zegt u dat uw pijl de pin raakt waarop de vogel staat, maar u schiet geen vogel af ?	
154. Hoe noemt u in het algemeen een slecht, flauw schot ?	
155. Hoe zegt u dat uw pijl onder de onderste lat vliegt ?	
156. Hoe zegt u dat uw pijl maar tot aan de onderste lat geraakt ?	
157. Hoe zegt u dat uw pijl tegen een lat vliegt ?	
158. Hoe zegt u dat uw pijl door de latten vliegt ?	
159. Hoe zegt u dat uw pijl door de pluimen van de vogel vliegt ?	
160. Hoe zegt u dat uw pijl voor de wip wegvliegt ?	
161. Hoe zegt u dat uw pijl achter de wip wegvliegt ?	
162. Hoe zegt u dat uw pijl naast de wip vliegt ?	
163. Wat zegt u als u recht in kooi schiet zonder iets te raken ?	
164. Hoe zegt u dat de schutter vlak voor de wip gaat staan om te schieten ?	
165. Hoe zegt u dat de schutter uiterst links of rechts van de wip gaat staan om te schieten ?	
166. Hoe zegt u dat de schutter naar links/rechts gaat staan en wel zo dat hij de bovenste hoekvogel en 3 hoogvogels op 1 lijn krijgt ?	
167. Hoe noemt u 'schieten met de boog evenwijdig met de latten' ?	
168. Hoe noemt u 'schieten met de boog loodrecht op de latten' ?	
169. Welk woord gebruikt u voor de afstand van waarop u moet schieten ?	

170. Hoe zegt u : 'Ik heb geen geluk' ?	
171. Hoe noemt u het ijzeren plaatje dat u krijgt als u een vogel afschiet ?	
172. Wat doet u achteraf met dat plaatje ?	
173. Hoe noemt u het bijplaatsen van vogels wanneer er meer schutters zijn dan men heeft voorzien ?	
174. Wat doet men met de vogels die na de laatste ronde nog op de wip staan ?	
175. Hoe noemt u een persoon die de koningsvogel afschiet ?	
176. Hoe noemt u de jaarlijkse schieting waarop naar een koningsvogel wordt geschoten ?	
177. Wat wordt er geroepen als de koningsvogel wordt afgeschoten ?	
178. Hoe noemt u dat roepen ?	
179. Hoe noemt u de kraag met zilveren platen waarmee de koning omhangen wordt ?	
180. Hoe noemt u de koning die zijn titel aan een nieuwe koning moet afstaan ?	
181. Hoe noemt u de persoon die 2 keer na elkaar koning is ?	
182. Hoe noemt u de persoon die 3 keer na elkaar koning is ?	
183. Hoe noemt u de persoon die vroeger het nieuws van de overwinning aan de familie van de koning ging melden ?	
184. Heeft de koning bepaalde privileges in jullie maatschappij ? Welke ?	
185. Hoe noemt u het papier dat een maatschappij koninklijk maakt ?	
186. Voor een schieting begint kunnen de schutters al wat oefenen. Hoe noemt u dat ?	
187. Hoe worden schietingen aangekondigd ?	
188. Hoe noemt u een schieting waar naast geld ook andere prijzen worden gegeven ?	
189. Hoe noemt u een schieting waarbij vlees als prijs wordt gegeven ?	

12.

190. Hoe noemt u een schieting waarbij brood als prijs wordt gegeven ?

191. Hoe noemt u een schieting waarbij bakkerswaren als prijs worden gegeven ?

192. Hoe noemt u een schieting waarbij kalkoen als prijs wordt gegeven ?

193. Hoe noemt u een schieting waarbij borden als prijs wordt gegeven ?

194. Hoe noemt u een schieting waarbij wild als prijs wordt gegeven ?

195. Hoe noemt u een schieting waarbij speculaas als prijs wordt gegeven ?

196. Hoe noemt u een schieting waarbij paling als prijs wordt gegeven ?

197. Hoe noemt u een schieting waarbij zilveren bestek als prijs wordt gegeven ?

198. Hoe noemt u een schieting waarbij hoge sommen geld worden uitgelegd ?

199. Hoe noemt u een schieting waarbij grote klossen op de vogels worden gezet ?

200. Hoe noemt u een schieting waarvoor men eerst een kaart moet kopen, als men eraan wil meedoen ?

201. Hoe noemt u een schieting ter ere van een overleden lid ?

202. Hoe noemt u een schieting ter ere van een jubileum ?

203. Hoe noemt u een schieting voor gepensioneerden ?

204. Hoe noemt u een schieting die tussen 2 of meer maatschappijen georganiseerd wordt ?

205. Hoe noemt u een schieting waaraan alleen leden van de maatschappij mogen meedoen ?

206. Hoe noemt u de schieting met lage inleg waaraan alleen mensen van het dorp mogen meedoen ?

207. Hoe noemt u de schieting waarbij men naar doosjes schiet waarin een levende rat zit ?

208. Hoe noemt u een schieting die na de eigenlijke schieting gehouden wordt en waarin enkel de hoekenspillen en hoogvogels ingevuld worden ?

209. Kent u nog andere schietingen ? Welke ?

VI. FUNCTIES

210. Hoe noemt u het groepje mensen dat de vereniging leidt ?

211. Welke functies bestaan er in uw vereniging. Wat zijn de plaatselijke benamingen ervan ?

212. Hoe noemt u de persoon die verantwoordelijk is voor al het materiaal van de maatschappij ?

213. Hoe noemt u de persoon die de schutters oproept om te komen schieten ?

214. Hoe noemt u de helper die de gevallen pijlen samenneemt en terugbezorgt aan de schutters ?

215. Hoe noemt u de vergoeding die hij daarvoor krijgt ?

216. Wat draagt/droeg die persoon op het hoofd als bescherming tegen neervallende pijlen ?

217. Hoe zag dat hoofddeksel eruit ?

218. Hoe noemt u de bak waarin hij de pijlen zet ?

219. Waaronder kunnen de schutters staan om zich te beschermen tegen wegvliegende pijlen ?

220. Hoe noemt u het jaarlijkse feest van de vereniging ?

221. Hoe noemt u de eucharistieviering die gehouden wordt op die feestdag ?

222. Hoe noemt u een heilige onder wiens bescherming een maatschappij geplaatst is ?

223. Hoe noemt u het feest ter ere van een heilige ?

224. Wat is de naam van de beschermheilige van uw maatschappij ?

225. Kent u nog andere feesten ? Welke ?

14.

226. Bij bepaalde gelegenheden werd/wordt een speciaal uniform gedragen. Hoe noemt u dat uniform ?

227. Beschrijf het uniform ?

228. Wat moeten alle schutters in uw maatschappij dragen ?

229. Heeft uw maatschappij een specifiek kenteken ? Hoe noemt u dat kenteken ?

230. Beschrijving van het kenteken :

231. Hoe noemt u het stuk doek met het zinnebeeld van de maatschappij erop dat in stoeten wordt megedragen ?

232. Hoe noemt u de persoon die de vlag draagt ?

233. Hoe noemt u de persoon die als een soort clown verkleed is en min of meer dienst doet als mascotte van de maatschappij ?

234. Hoe noemt u de persoon die op de trommel slaat ?

235. Hoe noemt u de persoon die de fluit bespeelt ?

236. Hoe noemt u het geheel van regels en verordeningen van een schuttersmaatschappij ?

237. Hoe noemt u het boek waarin het reglement staat ?

238. Hoe noemt u het boek waarin de financiën worden bijgehouden ?

0 Wil u hier aanduiden dat u de lijst over DE LIGGENDE WIP wenst in te vullen (dank u)